

ამბივალენტური სექსიზმისა და გენდერის კავშირი კარიერულ
არჩევანსა და კარიერულ მისწრაფებებთან

თეკლა ქაშიბაძე

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის
მეცნიერება და ხელოვნების ფაკულტეტზე სოციალური ფსიქოლოგიის საგნის
კრედიტისმინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

პროგრამა: ფსიქოლოგია

მიმართულება: სოციალური ფსიქოლოგია

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ანა მაყაშვილი, ასოცირებული პროფესორი

ილიას სახელმწიფო

უნივერსიტეტი თბილისი, 2025

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

თეკლა ქაშიბაძე

30 მაისი, 2025

სარჩევი

შესავალი	1
ლიტერატურის მიმოხილვა.....	3
გენდერის განსაზღვრება.....	3
გენდერული სტერეოტიპების ბუნება	4
ამბივალენტური სექსიზმის თეორია.....	6
გენდერი და კარიერული მისწრაფებები	11
გენდერი და კარიერული არჩევანი	12
გენდერული როლების აღქმასა და კარიერულ არჩევანსა თუ მისწრაფებებს შორის კავშირი.....	13
წინამდებარე კვლევა.....	16
მეთოდი.....	17
მონაწილეები.....	17
პროცედურა.....	18
კვლევის დიზიანი და ანალიზი.....	19
ინსტრუმენტები.....	19
შედეგები	23
აღწერითი მონაცემები.....	23
ამბივალენტური სექსიზმი, კარიერული მისწრაფებები და კარიერული არჩევანი: სხვაობები კაცებსა და ქალებს შორის	23
ცვლადებს შორის კორელაციური ანალიზი.....	25
რეგრესიული ანალიზი: ამბივალენტური სექსიზმისა და გენდერის პრედიქტორული როლის შემოწმება კარიერული მისწრაფებებისა და კარიერული არჩევანისათვის	30
მოდერაციული ანალიზი: გენდერი, როგორც მოდერატორი ცვლადი ამბივალენტურ სექსიზმსა და კარიერულ მისწრაფებებს შორის	35

შედეგების გახილვა	38
დასკვნა.....	47
შეზღუდვები და სამომავლო რეკომენდაციები	50
გამოყენებული ლიტერატურა	52
დანართი	58

აბსტრაქტი

მოცემული კვლევის მიზანი იყო ამბივალენტური სექსიზმის მიმართების შესწავლა კარიერულ მისწრაფებებსა და კარიერულ არჩევანთან ქალებისა და კაცებში. კვლევაში 18-დან 45 წლამდე 102-მა რესპონდენტმა მიიღო მონაწილეობა, რომელთაგან 65 ქალი იყო, 37 კი კაცი. შედეგებმა აჩვენა, რომ ამბივალენტური სექსიზმი მნიშვნელოვნად უკავშირდება კარიერულ მისწრაფებებს, მაგრამ ამ კავშირის მიმართულება განსხვავდება გენდერის მიხედვით: მოდერაციული ანალიზის თანახმად, მაღალმა ამბივალენტურმა სექსიზმმა ქალებში დაასუსტა კარიერული მისწრაფებები მაშინ, როცა კაცების შემთხვევაში საპირისპირო სურათი გამოიკვეთა – ამბივალენტური სექსიზმის ზრდასთან ერთად, კაცებში კარიერული მისწრაფებებიც გაიზარდა, რაც ამბივალენტური სექსიზმის შემზღუდავ ეფექტს მიუთითებს ქალების პროფესიული განვითარებისთვის. ამავე დროს, კვლევამ აჩვენა, რომ როგორც ქალებში, ისე კაცებში, ამბივალენტური სექსიზმი იმგვარი კარიერისა თუ პროფესიული სფეროების არჩევის ტენდენციასთანაა ასოცირებული, რომელიც ქალებისა და კაცების სტერეოტიპულ გენდერულ როლებთან მოდის თანხვედრაში: ქალები უფრო ტიპურად „ქალურად“ აღქმულ კარიერაზე აკეთებდნენ არჩევანს, კაცები კი „ტიპურად“ კაცურად აღქმულ პროფესიებზე. თუმცა, როგორც რეგრესიულმა ანალიზმა აჩვენა, ეს მიგნება უფრო ძლიერად კაცებზე გავრცელდა: მათ ქალებზე მეტად ჰქონდათ ისეთი პროფესიების არჩევის ტენდენცია, რომელიც მათ ტრადიციულ გენდერულ როლთან მოდიოდა თანხვედრაში.

ძირითადი საძიებო სიტყვები: ამბივალენტური სექსიზმი, კეთილგანწყობილი სექსიზმი, მტრული სექსიზმი, გენდერული როლები, გენდერი, კარიერული მისწრაფებები, კარიერული არჩევანი.

Abstract

The goal of the present study was to examine the relationships of ambivalent sexism to career aspirations and career choices among women and men. 102 respondents of ages 18 to 45 participated in the study where 65 were women and 37 were men. The results demonstrated that ambivalent sexism is indeed related to career aspirations, but the direction of this association varies across genders: moderation analysis showed that high ambivalent sexism in women weakened their career aspirations, while the reverse pattern emerged in men's case – with the increase of ambivalent sexism in men increase in their career aspirations took place, indicating the limiting role of ambivalent sexism for women's professional development. At the same time, the study revealed that in both women and men, ambivalent sexism was associated to a tendency to choose the career or professional spheres that are in line with women's and men's stereotypical gender roles: women tended to opt for the careers that are perceived as typically "feminine", while men were prone to choose the careers perceived as typically "masculine". However, according to regression analysis, this result was more salient for men: their tendency to make the career choices more compatible with their traditional gender role was higher than in women.

Keywords: ambivalent sexism, hostile sexism, gender roles, gender, career aspirations, career choices.